

Міністерство освіти і науки України  
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**ПРОГРАМА З КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ  
«У СВІТІ РИТМІВ»  
ДЛЯ 1-4 КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ  
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ  
ДЛЯ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ**

**Автор:**

***Левченко Л.Й.***

вчитель музики та ритміки

**Укладач:**

***Гладченко І.В.***

канд. пед. наук, старший науковий співробітник  
відділу освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку  
Інституту спеціальної педагогіки НАПН України

**Київ – 2018**

## Пояснювальна записка

Введення до навчальних планів допоміжної школи уроків ритміки зумовлене необхідністю корекції недоліків фізичного й психічного розвитку дітей з особливими освітніми потребами засобами музично-ритмічної рухливої діяльності. У програмі реалізована концепція музично-рухового виховання учнів з особливими освітніми потребами на основі української національної культури (В. М. Верховинець), розвитку музичного слуху, метро-ритмічних вправ (Н. О. Ветлугіної), логопедична ритміка (Г. А. Волкової). До завдань, які реалізують на уроках ритміки належать корекційно - оздоровчі, освітні й виховні

*Корекційно – оздоровчі:* корекція порушень загальної та дрібної моторики, розвиток статичної та динамічної координації, зняття зайвої м'язової напруги; сприяння фізичному зміцненню дітей: сили, легкості, спритності, кмітливості; формування правильних постави та ходи, граційності рухів; виправлення недоліків моторно-рухової сфери в процесі виконання в русі; розвиток відчуття ритму, відпрацювання тонкої, ритмічної моторики; корекція відчуття темпу рухів та узгодження рухів із музикою; розвиток музичного слуху і пам'яті; орієнтування у просторі й часі; розвиток мови і мовленнєвого апарату (артикуляції звуковимови) і дихання; корекція поведінки дітей, розвиток емоційно – вольових процесів.

*Освітні:* розширення уявлень про світ та формування цілісної картини світу. Ознайомлення з танцювальними елементами української національної культури; формування музично – рухової культури як невід'ємної частини духовної культури; формування інтересу до музичного і хореографічного мистецтва; формування конкретно-образного мислення, спрямованого на збудження уяви, фантазії, проявів імпровізації; формування естетичних потреб, інтересів, смаків; заохочення ініціативи.

*Виховні:* виховання емоційно-образної виразності музично-рухових дій; відчуття колективізму; виховання особистих якостей, працездатність, витримка, чуйність, терплячість, доброзичливість, повага до вчителя; виховання патріотизму, любові до Батьківщини, формування основ національної свідомості; формування комунікативних якостей і культури спілкування.

При проведенні занять з ритміки враховується психічний стан дітей, а тому слід здійснювати диференційований підхід при подачі та процесі вивчення нового матеріалу. При порушеній психомоторики корекційно – виховна робота у найбільш тяжких випадках проводиться за спрощеною програмою. Вимоги до навчальних досягнень учнів з нижчими пізнавальними можливостями позначено -\*. Заняття побудовані з урахуванням поступового розвитку у дітей самоорганізації, активності і поведінці. Кожне заняття є сюжетним. Заняття з ритміки будується за такою схемою: марш або вступ; ритміко-гімнастичні вправи (загально – розвивальні, спеціальні вправи для дрібної моторики пальців рук, гра на дитячих шумових інструментах); підготовчі вправи до танців, елементи танців; танці та хороводи; рухливі музично-ритмічні та пісенно – мовні ігри; заключний заспокійливий марш.

Програма побудована за тематичним принципом. В основі тематизму лежить життєвий досвід дитини, а також елементи хореографічної та музичної мови, подані у паралелі з іншими видами мистецтва.

*Теми уроків:* 1-й клас - «Граємось і танцюємо»; 2-й клас - «Ми йдемо у гості» (до звірят, пташок, ляльок, бабусі); 3-й клас - «У гості до казки» (театралізовані хореографічні казки); 4-й клас - «Пори року» (картини природи);

Програма передбачає поєднання кількох вправ (розділів) в одну, коли це відповідає матеріалу (темі, мети та завдань) уроку. Зміст занять змінюється за принципом поступового ускладнення. Важливо, щоб перехід від одного уроку, як і від одного розділу до іншого, був логічним, доступним, достатнім, природним. Програма передбачає свободу творчості педагога й можливості вибору сучасних педагогічних методик. Заняття проводять у музичному супроводі (фортепіано, баян). На уроках використовуються музичні записи, відео записи, м'ячики, прапорці, обручи, стрічки тощо.

# 1-й клас

## Тема: Граємось і танцюємо

| Зміст навчального матеріалу       | Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів                                                                                                                                                                               | Спрямованість корекційно – розвивальної роботи та очікувані результати                                                                                                                                             |
|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.                                | 2.                                                                                                                                                                                                                                          | 3.                                                                                                                                                                                                                 |
| Ознайомлення із кабінетом ритміки | Учень: має уявлення про ритміку як навчальний предмет у школі; розуміє мовлення вчителя (*з уточненнями вчителя); називає і визначає місцезнаходження предметів, об'єктів, своє робоче місце (*з допомогою вчителя);                        | <b>Формування:</b> уявлень про ритміку; навичок орієнтування у навчальному просторі.<br><b>Збагачення</b> словникового запасу на основі вивчення назв предметів, об'єктів, розташованих у класі.                   |
| Вправи з ходьби                   | ходить у заданому напрямі, по колу, міняючи напрям, приставними кроками вперед, у сторони (*наслідуючи вчителя); переходить від ходьби до бігу, від бігу до ходьби; імітаційно ходить як мишка, лисичка, півник тощо..(*наслідуючи вчителя) | <b>Формування:</b> володіння природними видами рухів, зберігання стійкого положення тіла, правильну поставу.<br><b>Формування:</b> правил ритмічного дихання, уміння зосереджуватися в процесі імітаційної ходьби. |
| Вправи з бігу                     | бігає в колоні по одному в одному напрямі, у різних напрямках, із зупинками (присідання) (*з допомогою вчителя)                                                                                                                             | <b>Регулювання</b> на зміни музичного супроводу, на динамічні та реєстрові зміни музики, зупинки у музичному супроводі.<br><b>Формування</b> уваги та зосередженості.                                              |
| Вправи із стрибків                | Стрибає на обох ногах, просуваючись уперед (*з допомогою вчителя чи наслідуючи вчителя); стрибає на місці (*наслідуючи вчителя);                                                                                                            | <b>Регулювання</b> на зміни музичного супроводу, на динамічні та реєстрові зміни музики, зупинки у музичному супроводі.                                                                                            |

|                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                   | Перестрибує через невисокі предмети (*за прикладом вчителя)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Вправи з рівноваги                                                                                                                                                | Пробує робити «ластівку» (*стоячи на одній нозі, другу відводячи назад) (*з допомогою вчителя)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>Зберігання</b> рівноваги                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <u>Загальнорозвивальні вправи</u> виконуються з різних вихідних положень (стоячи, сидячи, лежачи) з різноманітними предметами (кубики, прапорці, палки, м'ячики). | Уміє передавати предмет з руки в руки, слідкуючи за його рухом (*з допомогою учителя), намагається узгоджувати дихання з фазами рухів (*з допомогою вчителя)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>Реагування</b> вправ для розвитку сили, точності, переключення з одного виду вправ до наступного.<br><b>Корекція</b> правильного, ритмічного дихання.<br><b>Формування</b> уваги, темпоритмічного відчуття.                                                                               |
| Вправи для рук і плечового поясу                                                                                                                                  | ставить руки на пояс;<br>піднімає руки вгору через сторони, опускає руки по черзі (спочатку одну, потім – іншу, обидві разом) (*з допомогою вчителя);<br>перекладає предмет з однієї руки в іншу перед собою, за спиною, над головою (*з допомогою вчителя чи наслідуючи вчителя);<br>піднімає руки вперед, розводить у сторони, повертаючи їх долонями вгору, піднімає й опускає кисті (*з допомогою вчителя);<br>виконує обертальні рухи прямими руками вперед та назад (*за прикладом вчителя) | <b>Розвиток</b> різних груп великих м'язів рук та плечового поясу.<br><b>Корекція</b> загальної моторики і рухових недоліків, правильного, ритмічного дихання.<br><b>Формування</b> уваги та зосередженості.<br><b>Реагування</b> рухами на сильну долю такту, ритм і темп музики, її зміни. |

|                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                               |
|--------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Вправи для ніг                                   | стає навшпиньки (*за прикладом вчителя);<br>робить напівприсідання;<br>присідає, піднімаючи руки вперед, спираючись руками об коліна, обхоплюючи коліна руками і пригинаючи голову (*з допомогою вчителя);<br>по черзі піднімає зігнуті в колінах ноги (за прикладом вчителя)                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Розвиток</b> м'язів ніг.<br><b>Корекція</b> загальної моторики і рухових недоліків; ритмічного, правильного дихання.<br><b>Формування</b> уваги, темпоритмічного відчуття. |
| Вправи для тулуба                                | піднімає по черзі ноги до себе, обхопивши коліна руками (*за прикладом вчителя);<br>піднімає по черзі ноги вгору і кладе їх одна на іншу (права на ліву і навпаки) (*з допомогою вчителя);<br>сидячи нахилиє тулуб уперед (за прикладом вчителя);<br>стоячи на колінах нахилиє тулуб уперед та сторони (*за прикладом і допомогою вчителя);<br>лежачи на спині рухає ногами, як при їзді на велосипеді (*за прикладом вчителя та допомогою);<br>лежачи на животі прогинається і піднімає плечі, розводячи руки в сторони (*за прикладом і допомогою вчителя) | <b>Розвиток і корекція</b> загальної моторики і рухових недоліків.<br><b>Формування та корекція</b> природної координації рухів рук і ніг; уваги та темпоритмічного відчуття. |
| Вправи для розвитку дрібної моторики пальців рук | вивчає примовки, забавлянки; пробує координувати слова примовок, забавлянок з дрібною моторикою пальців рук (*наслідуючи вчителя)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>Розвиток</b> активної уваги.<br><b>Корекція</b> дрібної моторики пальців рук; координація дикційно – артикуляційних навичок з точністю тонких рухів рук.                   |

|                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Спеціальні ритмічні вправи.</p> <p>1.Ритмічне ходіння навшпиньки із зупинками.</p> <p>2.Вміти легко, ритмічно бігати, одночасно починати і закінчувати рух.</p> <p>3.Намагатися робити коло, кружляти парами під музику.</p> | <p>Ритмічно ходить навшпиньки із зупинками (за прикладом і допомогою вчителя);</p> <p>вміє легко, ритмічно бігати, одночасно починає, закінчує рух (з допомогою вчителя);</p> <p>намагається робити коло, кружлятися парами під темп і ритм музики (*за прикладом вчителя)</p>                                                                                             | <p><b>Розвиток</b> м'язів ніг, <b>корекція</b> загальної моторики і рухових недоліків.</p> <p><b>Формування</b> правильної постави.</p> <p><b>Розвиток</b> почуття ритму, темпу, тембру, фрази.</p>                                                                                                                                                                        |
| <p>Елементи танців, танці, хороводи.</p>                                                                                                                                                                                        | <p>Співає природним голосом без напруги;</p> <p>починає і закінчує рухи згідно з музикою;</p> <p>ритмічно ходить і бігає під музику;</p> <p>змінює вид рухів відповідно до зміни характеру музики;</p> <p>кружляє парами під музику;</p> <p>повертає кисті рук, тупоче ногами в такт музики;</p> <p>намагається робити коло ( *з допомогою вчителя)</p>                    | <p><b>Розвиток</b> великих м'язів рук і ніг.</p> <p><b>Корекція</b> загальної моторики і рухових недоліків, правильного, ритмічного дихання, природної координації рухів рук і ніг при виконанні різноманітних вправ під музику.</p> <p><b>Формування</b> уваги та зосередженості.</p> <p><b>Реагування</b> рухами на сильну долю такту, ритм і темп музики, її зміни.</p> |
| <p>Рухливі музично – ритмічні та пісенно – мовні ігри.</p>                                                                                                                                                                      | <p>Відпрацьовує вміння регулювати темп мовлення й гучність голосу під час ігор;</p> <p>вміє плескати в долоні;</p> <p>додержує правила гри;</p> <p>користується мімікою та пантомімікою;</p> <p>намагається робити коло (*з допомогою вчителя); намагається відтворювати мелодію і слова пісні (*з допомогою вчителя); дотримується правил розміщення рухів у просторі</p> | <p><b>Розвиток</b> пам'яті, фантазії, уваги, ініціативи; емоційній, національній сфери у процесі виконання комунікативних якостей особистості; почуття ритму, темпу, тембру.</p> <p><b>Формування та корекція</b> співочого дихання, дикційно – артикуляційних навичок, природної координації рухів, уваги та зосередженості.</p>                                          |

### **Орієнтовні досягнення розвитку учнів на кінець року: Учень:**

- має уявлення про правила поведінки та гігієни учнів під час проведення уроків ритміки, правила безпеки, вимоги до одягу та взуття, підготовку до уроку (\*з допомогою вчителя);
- здійснює підготовку до уроку ритміки (\*з допомогою чи під контролем учителя)
- володіє елементарною просторовою орієнтацією у кабінеті ритміки, дотримується правил поведінки на уроках ритміки (\*за вказівкою вчителя);
- зберігає стійке положення тіла, заданий темп, напрям руху;
- намагається координувати рухи ніг, рук під час ходьби, бігу, стрибків;
- сприймає мелодію, ритм, адекватно реагує на них рухами (\*за показом вчителя);
- сприймає зрозумілий мовленнєвий матеріал;
  - використовує засвоєний словник в межах зрозумілого мовленнєвого матеріалу (\*з допомогою вчителя);
  - розрізняє основні частини тіла, задіяні при виконанні вправи, основні просторові характеристики виконаної рухової дії (з допомогою вчителя);
  - узгоджує фази дихання з руховими актами (з допомогою вчителя чи наслідуючи його);
- емоційно реагує на ігрові ситуації;
- узгоджує свої дії з діями інших учнів (з допомогою вчителя); - проявляє інтерес до уроків ритміки.

### **Орієнтовний матеріал для сприймання:**

*Музично - ритмічні вправи:* Марш муз. В. Моцарта; Марш і біг муз. Р. Рустамової; Кроки Л. Дичко, сл.. Т. Коломієць; Крокуємо разом муз. М. Раухвергера, сл.. О. Коробко; « Святковий парад» муз. А. Філіпенка, сл.. Є. Макшанцевої; Ходімо – бігаємо муз. О. Тілічеєвої; Веселий марш муз. І. Кишка; « Ведмідь» муз. О. Тілічеєвої, «Лисиця» муз. О.Тілічеєвої, «Ми сніжиночки» муз. О. Тілічеєвої, «Зайчики» муз. Ю. Рожавської.

*Етюди:* «Танець осінніх листочків» муз. А.Філіпенко, сл.. Т. Волгіної, «Дудочка – дуда» сл.. нар.

*Підготовчі вправи до танців:* «Ігрова вправа з хусточками» сл. і нар. мелодія,

«Весело потанцюємо» муз. М. Степаненка, «Весела вправа» муз. А. Лазаренка, «М'ячики» муз. М. Сатуліної.

*Танці, хороводи:* «Зробимо коло» муз. В. Верховинця, «Сніжинки» муз. Т. Ломової, « Танець з листочками» муз. К. Стеценка, «Веселий танок» муз. Т. Шутенко, «Злови в коло» муз. В. Гундера, сл.. В. Антонової, « Ну ж – бо, зайчику танцюй!» муз. А. Філіпенка, сл.. Т. Волгіної, «Плескаємо – тупаємо» на сл.і. нар. мелодію, «Пройдемо у ворітця» муз. Є. Перлової, сл.. Т. Ломової, «Танець з ляльками» на сл.і. нар. мелодію. «Танок – запрошення» під сл.і. нар. мелодію.

*Ігри, народні ігри:* «Гра з ведмедиком» муз. Г.Гритевича, сл.. Т. Волгіної; «Дрібу, дрібу, дрібушечки», «Миші та кіт», «Сірий вовк», «Сорока – ворона» обр. В. Верховинця; «Мир –миром», «Печу, печу хлібчик», «Зайці і ведмідь» Г. Попатенко, «Прогулянка і дощик» муз. А. Філіпенка, «Горобці та автомобіль» муз. Г. Фріда, М. Раухвергера.



*Музичні інструменти:* дзвіночки (два, три) різного звучання, трикутник, маленькі дитячі шкіряні барабанчики.

## 2-й клас

Тема: « Ми їдемо в гості до бабусі» ( до звіряток, до пташок, до казки)

| Зміст навчального матеріалу | Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів                                                                                                                                                                                                                        | Спрямованість корекційно – розвивальної роботи та очікувані результати                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.                          | 2.                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 3.                                                                                                                                                                                                                                           |
| Вправи з ходьби             | <i>Учень:</i><br>ходить високо піднімаючи коліна; на носках, п'ятках, зовнішній та внутрішній сторонах стоп, дрібними та широкими кроками; ходить із зупинками з присіданням (*з допомогою вчителя), повертанням; ходить в колоні, по колу, парами та врозтіч(*за прикладом вчителя) | <b>Формування та корекція</b><br>навичок ритмічного крокування (спокійно, бадьоро, весело), елементарній моторній самостійності.<br><b>Розвиток</b> м'язів загальної моторики, природної координації рухів рук і ніг, орієнтації у просторі. |
| Вправи з бігу.              | бігає в одному напрямі, змінюючи напрям руху (оббігаючи предмети, що стоять на підлозі),(*за прикладом вчителя).                                                                                                                                                                     | <b>Формування та корекція</b><br>навичок ритмічного бігу (весело, дрібненько, легко).                                                                                                                                                        |
| Вправи із стрибків          | стрибає на обох ногах, просуваючись уперед; намагається стрибати на одній нозі (*з допомогою вчителя)                                                                                                                                                                                | <b>Формування та корекція</b><br>навичок підстрибування (як м'ячик, як зайчик)                                                                                                                                                               |
| Вправи з рівноваги.         | намагається (*з допомогою вчителя) робити «ластівку»; кружляється на місці                                                                                                                                                                                                           | <b>Корекція</b> рівноваги.                                                                                                                                                                                                                   |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Спеціальні ритмічні вправи:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ритмічно рухатися в темпі музичного твору;</li> <li>2. виконувати крок галопу;</li> <li>3. ритмічно рухатися парами по колу;</li> <li>4. чітко зупинятися та рухатися за музичним змістом;</li> <li>5. виконувати рухи відповідно до характеру мелодії і змісту пісні.</li> </ol> | <p>ритмічно рухатися в темпі музичного твору;<br/>додержується певних інтервалів під час руху;<br/>намагається рухатися галопом (*за прикладом вчителя);<br/>рухається парами по колу (*за прикладом вчителя);<br/>чітко зупиняється та рухається за музичним сигналом;<br/>виконує рухи відповідно до характеру мелодії і змісту пісні</p> | <p><b>Розвиток м'язів і корекція</b> загальної моторики;<br/><b>Розвиток</b> почуття темпу, ритму, тембру, активної уваги;<br/><b>Формування</b> правильної постави, орієнтування у просторі класу, комунікативних якостей і культури спілкування</p> |
| <p>Загально-розвивальні і вправи виконуються з різних вихідних положень (стоячи, сидячи, лежачи), а також з різними предметами</p>                                                                                                                                                                                                                             | <p>виконує загально розвивальні вправи з різних вихідних положень (*з допомогою вчителя)</p>                                                                                                                                                                                                                                                | <p><b>Формування</b> уміння чітко виконувати загально розвивальні вправи з різних вихідних положень, з різними предметами.</p>                                                                                                                        |
| <p>Вправи для рук і плечового поясу</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <p>розводить руки в сторони, виправляє вперед, розгинаючи в ліктях;<br/>піднімає й опускає кисті, стискає і розтискає пальці (*за прикладом вчителя);<br/>піднімає обидві руки вгору – назад по черзі й одночасно</p>                                                                                                                       | <p><b>Розвиток і корекція</b> рухів рук і плечового поясу під час виконання вправ під музику, <b>регуляція</b> м'язів, <b>розвиток</b> уваги, пам'яті, відчуття ритму.</p>                                                                            |

|                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Вправи для ніг                                                                                                                      | переступає на місці, не відриває від опори носки ніг; присідає кілька разів підряд, з кожним разом нижче, піднімає пряму ногу вперед махом; робить випад уперед, у сторону ( *з допомогою вчителя).                                                                                                                                                                       | <b>Розвиток і корекція</b> рухів ніг під час виконання вправ під музику, відчуття ритму.<br><b>Регуляція</b> м'язового тонусу.                                                                 |
| Вправи для тулуба                                                                                                                   | стає до стіни, притиснувшись до неї потилицею, плечима, спиною, сідницею і п'ятками, піднімає руки вгору й опускає їх униз; повертається, розводячи руки в сторони, з положення перед грудьми, за голову; нахиляється уперед, намагаючись (*з допомогою вчителя) торкнутися підлоги долонями, піднімає за спиною зчеплені руки; тримає руки вгорі, нахиляється в сторони. | <b>Розвиток і корекція</b> ритмічних вправ для тулуба під музику; <b>розвиток</b> почуття темпу і ритму; <b>регуляція</b> м'язового тонусу.                                                    |
| Шикування та перешикування.                                                                                                         | шикується в колону, коло, шеренгу (з допомогою вчителя, за орієнтиром, самостійно); знаходить своє місце при шикуванні, повертанні, переступаючи на місці                                                                                                                                                                                                                 | <b>Розвиток і корекція</b> координації рухів ніг, рук під час самостійної орієнтації у просторі кабінету, відчуття ритму і темпу.                                                              |
| Вправи для розвитку дрібної моторики пальців рук (знайомлення з дитячими, шумовими інструментами), логопедична і фонетична ритміка. | вивчає слова пісні (скоромовки, утішки...); проговорює з вистукуванням (притупуванням) ритму долонями рук (ногами); розрізняє звучання контрастних за тембром інструментів (барабан – дзвіночки)                                                                                                                                                                          | <b>Формування</b> навичок приговорювання з вистукуванням (притупуванням) ритму долонями рук (ногами ).<br><b>Розвиток</b> емоційного відгуку на тембр дитячих, шумових, музичних інструментах. |

|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Підготовчі вправи до танців, елементи танців.</p> | <p>визначає танцювальні мелодії гопака, хороводу; передає рухами: веселі рученята, відведення ніжки на каблучок, танцювальний біг, притуп (*з допомогою вчителя); передає веселий, жвавий характер танцю, підкреслює танцювальний настрій плавною чи енергійною ходою; розведенням рук, виразним положенням рук (легко підтримує спідничку); змінює рухи відповідно до двочастиною п'єси; відповідає на музичний вступ уклоном, на закінчення частини – фіксованим рухом (напівприсіданням)</p> | <p><b>Регуляція</b> м'язів, зміцнення нервової системи, <b>формування</b> правильної постави, <b>розвиток</b> почуття темпу, тембру, ритму, пам'яті, образної уваги, мімічних рухів.</p> <p><b>Координація</b> танцювальних рухів ніг, рук, тулуба.</p> <p>Орієнтація у просторі класу.</p>                                                                        |
| <p>Хороводи, танці, інсценування.</p>                | <p>радісно переживає від музично – пластичних дій; передає рухами зміст пісні (збирання грибів, випікання хліба); заохочує до емоційного спілкування в таночку; виховує шану до народних традицій, пісень, хороводів, народного вбрання; починає рух одразу після музичного вступу, зупиняється із завершенням музичної частини; рухається ритмічно, супроводжуючи рухи співом; змінює рухи відповідно до одно (дво-) частинної п'єси</p>                                                       | <p><b>Формування</b> пантомімічних рухів, орієнтації в просторі кабінету. Комунікативних якостей і культури спілкування; <b>координація</b> слова з рухами; <b>корекція</b> мовленнєвих і мімічних рухів; <b>розвиток</b> почуття темпу, ритму, пам'яті; творчої уяви. Орієнтація у просторі класу. <b>Активізація</b> розумової та емоційно – вольової сфери.</p> |
|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Рухливі музично – ритмічні та пісенно – мовні ігри. | приймає ігрові правила, дотримується їх; імітує музично – ігровий образ ведмедика (киці), виявляє пантомімічні нахили; змінює рухи відповідно до музики; вільно рухається у різних напрямках(*з допомогою вчителя) (врозтіч, ланцюжком, по колу, у «ворітця»; виховує невимушеність, природність рухів. | <b>Регуляція</b> м'язевого тонусу; <b>формування</b> пантомімічних рухів; <b>координація</b> слова з рухами, <b>розвиток</b> уваги, пам'яті, мовлення; творчої уяви. Орієнтація у просторі класу. <b>Активізація</b> розумової та емоційно – вольової сфери. <b>Формування</b> комунікативних якостей і культури спілкування. |
|-----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Орієнтовні досягнення розвитку учнів на кінець року Учень:

- володіє культурою виконання основних рухів (ходьби, бігу, стрибків, виконання загально розвивальних вправ);
- здійснює підготовку до уроку ритміки (з допомогою чи під контролем вчителя);
- має уявлення про значення ритмічного дихання при виконанні музично-ритмічних вправ, танців та про основні частини тіла, задіяні при виконанні вправ (\*з допомогою вчителя);
- володіє основними танцювальними рухами, танцювальними вправами (\*за прикладом вчителя);
- має розвинене м'язове почуття, вміло чергує напругу й розслаблення, відчуває ритм, використовує виразні рухи, жести, міміку, пантоміміку (\*за прикладом вчителя та під його контролем);
- жестами та рухами вдало передає виразність рольової поведінки (збирання грибів, випікання хліба), перевтілюється приймаючи на себе нову ігрову роль (ведмедика, киці, зайчика);
- орієнтується в рухах обмеженому просторі приміщення
  - розрізняє контрастні за тембром інструменти, проявляє інтерес до музичних інструментів;
  - виразно рухається, співає, танцює у відповідності з образом та характером музики ( під контролем вчителя);
  - проявляє зацікавленість у спілкуванні з однолітками у відповідних рухливих та пісенно-мовних іграх;
- узгоджує свої дії з діями інших учнів (з допомогою вчителя).

#### Орієнтований матеріал для сприймання:

*Спеціальні ритмічні вправи:* «Танець з ляльками», «Плескаємо – тупаємо» обробка Я. Степового; «Полька» муз. Б. Фільц; «Пройдемо у ворітця» О. Перлової, Т. Ломової; «Веселі конячки» муз. Н. Потоловського; «Зайчики» муз. Ю. Рожавської; «Ведмідь» муз. О. Тілічєєвої; «Лисиця» муз. О. Тилічєєвої; «Ми сніжиночки» муз. Т. Ломової; «Маленькі танцюристи» укр. нар. мел.

*Етюди:* «Танець осінніх листочків» муз. А. Філіпенка, сл. Т. Волгіної; «Дудочка – дуда» сл.нар.

*Підготовчі вправи до танців:* «Ігрова вправа з хусточками» угорська нар. мелодія; «Весело танцюємо» муз. М. Степаненка; «Весела вправа» муз. А. Лазаренка; «М'ячики» муз. М. Сатуліної.

*Хороводи:* «Зробимо коло» муз. В. Верховинця, «Новорічний хоровод» муз. А. Філіпенка, сл. Т. Волгіної.

*Танці:* «Сніжинки» муз. Т. Ломової, «Запрошення» укр. нар. мелодія обр.Г. Теплицького, «Петрушки» муз. і сл. Н. Вересокіної, «Танок з листочками» муз. Р.Рустомової і сл. Ю. Островського.

*Ігри:* «Пташки і кіт» муз. Г. Фінаровського, сл. Г.Бойка; «Пташки і машини» муз. Т. Ломової; «Поїзд» муз. М. Метлової; «Дощик і сонечко» укр.. нар. мел.; «Гоп – гоп» нар. гра; «Печу, печу хліпчик», «Злови в коло», «Прогулянка і дощик» муз. А. Філіпенка, «Ладки, ладки» муз. В. Верховинця.

*Дитячі, шумові інструменти:* (барабан, дзвіночки) «Півню мій», укр.. нар. поспівка; «Бім – бом», поспівка; «Вийди, вийди, сонечко», поспівка, обр. Л. Ревуцького, «Кицю, кицю, няв!», муз. В. Верховинця, «Равлик –павлик», муз. В.Верховинця.

### 3-й клас

**Тема: «В гості до казки» (театралізована хореографічна казка)**

| Зміст навчального матеріалу | Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів | Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати |
|-----------------------------|---------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|
| 1.                          | 2.                                                            | 3.                                                                   |

|                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Вправи з ходьби    | <p><i>Учень:</i><br/> ходить приставним кроком лівим і правим боком з рухами рук (оплески над головою, перед грудьми, за спиною); чергує ходьбу з бігом, з стрибками та іншими рухами;<br/> ходить в колоні, змінюючи темп та напрямок рухів, зі зміною ведучого (*з допомогою вчителя);<br/> на носках, п'ятках, на зовнішній і внутрішній сторонах стоп, напівприсіді</p>                                                                                | <p><b>Формування</b> міцних рухових навичок та забезпечування якості їх виконання. Поліпшення орієнтації у навчальному просторі. Відчуття ритму, <b>формування</b> позитивних рис характеру (організованість, дисциплінованість тощо)</p> |
| Вправа з бігу      | <p>бігає на носках, високо піднімаючи коліна, широким кроком;<br/> бігає в колоні і парами у різних напрямках (*з допомогою вчителя): по колу, парами тримаючись за руки (наслідуючи вчителя);<br/> бігає «змійкою» оббігаючи предмети, які розставлено на одній лінії (з допомогою чи наслідуючи вчителя); змінює напрям, темп;<br/> за сигналом знаходить своє місце в колоні і зупиняється під час бігу (*з допомогою вчителя);<br/> бігає врозтіч.</p> | <p><b>Формування і корекція</b> навичок ритмічного бігу (весело, легко, дрібненько), відчуття ритму. Орієнтація у просторі кабінету.</p>                                                                                                  |
| Вправи із стрибків | <p>стрибає на місці обома ногами, на лівій та правій нозі (*з допомогою чи наслідуючи вчителя);<br/> стрибає, просуваючись уперед; підстрибує на місці – разом та ноги нарізно</p>                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p><b>Розвиток</b> точності опанування стрибків на основі ритмічної музики.</p>                                                                                                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Вправи з рівноваги                                                                                                                                                                                                | <p>ходить з торбинкою (вагою 300 г.) на голові – руки в сторони, на поясі;</p> <p>утримує рівновагу на одній нозі, піднявши другу вперед або в сторону, руки на поясі(з допомогою чи наслідуючи вчителя);</p> <p>утримує рівновагу, стоячи на носках, руки вгору (з допомогою вчителя);</p> <p>робить «ластівку» (*з допомогою вчителя);</p> <p>робить перекати з п'яток на носки і навпаки, стоячи на гімнастичній палиці(*наслідуючи вчителя)</p>                                                                                                                    | <p><b>Формування</b> відчуття рівноваги, вміння утримувати рівну поставу.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p>Спеціальні ритмічні вправи: прямий галоп, танцювальний біг з плавною ходою,</p> <p>притупи, приставні кроки, «пружинка» з поворотами тулуба, «колупалочка» (нога на п'ятку ),</p> <p>танці – імпровізації.</p> | <p>виконує прямий галоп; виконує чергування танцювального бігу з плавною ходою;</p> <p>виконує притупи, приставні кроки;</p> <p>робить «пружинку» з поворотами тулуба;</p> <p>робить «колупалочку» виставляє ноги на п'ятку (*з допомогою вчителя);</p> <p>пробує відтворити творчі танці – імпровізації;</p> <p>узгоджує рухи з музичними фразами, починає і закінчує рухи відповідно музичної фрази; рухається парами по колу;</p> <p>розходиться та сходиться парами (*з допомогою вчителя);</p> <p>орієнтується в просторі, точно виконуючи ритмічний малюнок.</p> | <p><b>Формування</b> вміння виконувати різноманітні танцювальні рухи під музику, відчуття ритму, ансамблю. <b>Стимуляція</b> позитивних емоцій та самовираження.</p> <p><b>Поліпшення</b> орієнтації у навчальному просторі, рівноваги у русі, <b>розвиток</b> чуття ритму, темпу, виконавської виразності; <b>регуляція</b> м'язового тону.</p> |



|                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                       |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Загально розвивальні вправи. Вправи виконуються з різних вихідних положень (стоячи, сидячи, лежачи), а також з різними предметами (прапорці, палкі, обручі тощо)</p> | <p>робить вправи з різних вихідних положень (стоячи, сидячи, лежачи) як без предметів так і з предметами (прапорцями, палками, обручами, м'ячами)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p><b>Розвиток</b> уміння чітко виконувати загально розвивальні вправи з різних вихідних положень, з більшою амплітудою в заданому музикою темпі.</p> |
| <p>Вправи для рук і плечового поясу</p>                                                                                                                                 | <p>приймає різні вихідні положення: руки перед грудьми, руки до плечей (лікть опущені, лікті в сторони);<br/>з другого положення піднімає руки вгору, розводить в сторони долонями вгору;<br/>з положення руки за голову розводить руки в сторони, піднімає вгору;<br/>піднімає руки вперед – угору зі зчепленими в замок пальцями (кисті повертає всередину тильним боком);<br/>піднімає обидві руки вгору – назад по черзі й одночасно (з допомогою вчителя);<br/>піднімає й опускає кисті, стискає і розтискає пальці (*з допомогою чи наслідуючи вчителя)</p> | <p><b>Розвиток і корекція</b> дрібної моторики пальців, кисті рук та <b>регуляція</b> м'язевого тону, <b>розвиток</b> почуття темпу і ритму.</p>      |
| <p>Вправи для ніг</p>                                                                                                                                                   | <p>робить випад уперед, у сторону, тримаючи руки на поясі, виконує руками рухи вперед, у сторону, вгору;<br/>захоплює предмети пальцями ніг, трохи піднімає і опускає (*з допомогою чи наслідуючи вчителя);<br/>переступає приставними кроками в сторону на п'ятках, спираючись носками ніг об палицю (*з допомогою вчителя)</p>                                                                                                                                                                                                                                  | <p><b>Розвиток і корекція</b> рухів ніг під музику.<br/><b>Регуляція</b> м'язевого тону.<br/><b>Розвиток</b> почуття темпу і ритму.</p>               |

|                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Вправи для тулуба                                                                                                                        | <p>приймає упор присівши, з упору присівши переходить в упор присівши на одній нозі, відводячи другу в сторону (*з допомогою вчителя);</p> <p>стоїть на колінах, сідає на підлогу справа і зліва від колін;</p> <p>лежить на спині, рухає ногами, схрещує їх;</p> <p>підтягує голову, ноги до грудей – групється;</p> | <p><b>Розвиток і корекція</b> ритмічних вправ для тулуба під музику.</p> <p><b>Розвиток</b> почуття темпу і ритму;</p> <p><b>регуляція</b> м'язевого тону.</p> <p><b>Формування</b> певних знань, умінь та навичок загальноорозвиваючих вправ.</p> |
|                                                                                                                                          | <p>лежить на животі, упирається руками, випрямляє їх, трохи піднімає голову і плечі</p>                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Шикування та перешикування                                                                                                               | <p>самостійно шикується в колону, шеренгу по одному, парами в коло (*з допомогою вчителя);</p> <p>перешикується з однієї колони у дві;</p> <p>повертається вправо і вліво;</p> <p>рівняється в колоні, шерензі по лінії, носках.</p>                                                                                  | <p><b>Корекція</b> загальної моторики і рухово – орієнтованих недоліків у навчальному просторі.</p>                                                                                                                                                |
| Вправи для розвитку дрібної моторики пальців(гра на дитячих шумових музичних інструментах, логоритміка), логопедична і фонетична ритміка | <p>вивчає слова примовок, забавлянок тощо;</p> <p>узгоджує слова з рухами пальців рук(*наслідуючи вчителя);</p> <p>проговорює з вистукуванням ритму пальцями;</p> <p>викликає бажання грати на дитячих шумових інструментах (крім металофона) (*наслідуючи вчителя)</p>                                               | <p><b>Розвиток</b> ритмічного слуху, мовленнєвих рухів; дрібної моторики пальців рук; пам'яті, дихання, уваги, координації слова з рухами, сенсомоторики.</p>                                                                                      |

|                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Казка у музиці.<br/>Елементи інсценування, прості елементи імпровізації (танцювальні, пантомімічні, ритмічні, вокальні).</p> | <p>розіграє знайомі й нові сюжети казок;<br/>намагається відтворити казкові образи «у ролі» (*з допомогою вчителя), витворює різні ролі;<br/>намагається на елементарному рівні імпровізувати казку у танцювальних рухах, співі в характері музики (*з допомогою вчителя);<br/>сприяє зміцненню доброзичливих стосунків, товариськості;<br/>узгоджує власні дії з колективом</p>                      | <p><b>Формування</b> образного мислення, творчої активності у пантомімічних, вокальних, танцювальних імпровізацій; виконавської виразності; позитивних рис характеру.<br/><b>Відчуття</b> темпових, ритмічних, емоційних змін у процесі виконання інсценізованої казки.<br/><b>Координація</b> мовлення з рухами, танцювальних рухів.<br/><b>Корекція</b> звуковимови.</p> |
| <p>Підготовчі вправи до танців, елементи танців.</p>                                                                            | <p>поглиблює знання про танець і розрізняє характер музики в танці; виконує різноманітні танцювальні рухи під музику (прямий галоп, «колупалочку», притупи тощо) з предметами, у парах, колі, розтіч; виразно передає характерні особливості різних образів(*з допомогою чи наслідуючи вчителя)</p>                                                                                                   | <p><b>Формування</b> навичок музично – танцювальної культури, розвиток чуття ритму; виконавської виразності. Поліпшення орієнтації у навчальному просторі.</p>                                                                                                                                                                                                             |
| <p>Хороводи, танці.</p>                                                                                                         | <p>узгоджує спів з елементарними танцювальними рухами;<br/>розвиває вміння музично – пластично – мімічної взаємодії; передає ритмічність і виразність рухів плавною ходою (*наслідуючи вчителя);<br/>використовує музичний вступ для емоційного «входження» в чарівний танцювальний світ музики;<br/>відмічає закінчення музики фіксованим рухом;<br/>використовує елементи танцювальних костюмів</p> | <p><b>Поліпшення</b> орієнтації у навчальному просторі, рівноваги на місці, у русі. <b>Розвиток</b> чуття ритму, темпу, виконавської виразності, координації слова з рухами. <b>Виховання</b> позитивного ставлення до танцювальної культури. Зміцнення нервової системи. <b>Регуляція</b> м'язевого тону. Стимулювання творчого потенціалу та самовираження.</p>          |

|                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Рухливі музично – ритмічні та пісенно – мовні ігри.</p> | <p>відпрацьовує вміння регулювати темп мовлення й гучність голосу під час ігор;<br/>розвиває ритм, музикальність, увагу й пам'ять за допомогою ігор;<br/>розвиває фантазію, винахідливість, спритність, силу, координацію рухів (*з допомогою чи наслідуючи вчителя);<br/>володіє прийомами емоційної та інтонаційної виразності; орієнтується в просторі; виразно та ритмічно рухається під музику, згідно з її характером, динамікою, темпом, регістрами.</p> | <p><b>Зміцнення</b> нервової системи, <b>регуляція</b> м'язів. <b>Розвиток</b> почуття темпу, тембру, ритму, уваги і пам'яті. <b>Формування</b> пантомімічних рухів, мовлення, позитивних рис характеру, комунікативних якостей. Самостійна орієнтація у навчальному процесі, <b>координація</b> танцювальних рухів, відчуття єдності між рухами і співами</p> |
|------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Орієнтовні досягнення розвитку учнів на кінець року:

- викликає інтерес до ритміко – гімнастичних вправ, підготовчих вправ до танців, рухливих ігор;
- виявляє інтерес до уроку;
- намагається випробувати себе у складних вправах (\*за допомогою вчителя) - вміє виконувати ритміко – гімнастичні вправи, володіє основними рухами; - розрізняє ритм, темп, тембр, висоту звучання;
- намагається проявляти самодіяльність, елементарну творчість у грі на дитячих шумових інструментах і рухливо – музичних та пісенно – мовних іграх (\*за допомогою і показом вчителя);
- розрізняє висоту звуків, тембр, ритм і силу звучання дитячих шумових інструментів (\*за допомогою вчителя);
- впізнає та запам'ятовує елементи танців, хороводи, спеціальні вправи, вправи для дрібної моторики рук (\*за допомогою вчителя);
- здатен адекватно реагувати на образний зміст пісень, казок, примовок, забавлянок; - у спілкуванні використовує різноманітні засоби: словесні, мімічні, пантомімічні;
- відтворює ритм музичного твору, розвиває схильність до імпровізації; - вдосконалює просторову уяву;
- дотримується вимог до одягу та взуття (при підказці вчителя).

#### Орієнтований матеріал для сприймання:

*Казка у музиці (інсценування):* народні казки «Колобок», «Ріпка», «Рукавичка», «Коza – дeрeзa», «Три ведмеді», «Вовк та семеро козенят»; казки із посібника «Весняночка» В. М. Верховинця: «Котик Мурчик», «Сидить Василь», «Два півники».

*Спеціальні ритмічні вправи:* «Прогулянка» муз. Р. Леденьової, «Друг за другом» муз. О. Тілічеєвої, «Поїхали» муз. М. Раухвергера, «Вправи з прапорцями» муз. Ю. Чичкова,

«Вправи зі стрічками» («Вальс» муз. Д. Шостаковича) «Дві вправи для рук» муз. П. Чайковського.

*Етюди:* «Танець осінніх листочків» муз. А. Філіпенка, сл. Т. Волгіної, «Ой чого ти, метелику?» муз. В. Верховинця, «Вправа з уявними квітами» («Мрія» муз. П. Чайковського, «Ляльки» («Полька» муз. Д. Шостаковича), «На лузі» муз. Ю. Слонова сл. нар.

*Танці, хороводи:* «Кривий танок» В. Верховинець, «Подоряночка» обр. В. Верховинця, «Танець парами» лит. нар. мел. (обр. Т. Попатенко), «Танець з хусточками» угор. нар. мел., «Український уклін – запрошення» В. Верховинець, «Український уклін – вітання» В. Верховинець, «Сніжинки» муз. Т. Ломової, «Танець сніжинок» муз. В. А. Моцарта, «Петрушки» муз. і сл. Н. Вересокіної.

*Ігри:* «Курочки і півник» обр. Г. Фріда, «Хто скоріше займе стільчик» ест. нар. мел., «Кроки в казки» муз. Д. Шостаковича, «Стрибучі м'ячики» муз. М. Сатуліної, «Мак» обр. М. Лисенка, «Горобчик» В. Верховинця, «Діти та метелик» муз. І. Кишка сл. В. Кукловської, «За квітами» муз. І. Кишка, «Квач» муз. Й. Гайдна.

*Гра на музичних інструментах:* «Бубонці», муз. О. Тілічеєвої; «Музичні дзвоники», муз. і сл. Н. Рубальської; «Екосез», муз. Ф. Шуберта; «Колядка».

#### 4-й клас

#### Тема : «Пори року» (картини природи)

| Зміст навчального матеріалу | Державні вимоги щодо рівня загальноосвітньої підготовки учнів                                                                                                                                                                                                                                                                      | Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.                          | 2.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 3.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Вправи з ходьби             | <p><i>Учень:</i><br/> ходить в колоні по одному, парами, четвітками, змінюючи напрям (*за вказівкою вчителя);<br/> ходить звичайним, схрестним кроком;<br/> ходить на носках, п'ятках, зовнішній стороні стоп, внутрішній стороні стоп;<br/> ходить із заплющеними очима</p>                                                       | <p><b>Формування</b> координації рухів, чіткості виконання. Динаміка кількісних та якісних показників: працездатність, витривалість, швидкість, спритність. Поліпшення орієнтації у навчальному просторі, відчуття рівноваги, вміння утримувати рівну поставу.</p> <p><b>Виховання</b> самостійності, організованості, взаємодопомоги, коректного ставлення до своїх ровесників.</p> |
| Вправи з бігу               | <p>бігає на носках, високо піднімаючи коліна;<br/> бігає короткими та широкими кроками;<br/> бігає з подоланням перешкод – оббігає та перестрибує предмети (кубики, палки);<br/> бігає у колоні по одному і парами (*з допомогою вчителя);<br/> бігає відповідно до характеру, темпу музики (швидко, не дуже швидко, повільно)</p> | <p><b>Формування та корекція</b> навичок ритмічного бігу відповідно до характеру, темпу музики (швидко, не дуже швидко, повільно); <b>координації</b> рухів, чіткості виконання. Поліпшення орієнтації у навчальному просторі. <b>Розвиток</b> м'язів ніг, почуття темпу, тембру, ритму; <b>корекція</b> рівноваги.</p>                                                              |

|                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Стрибки.                                                                                                                                                                                                  | стрибає по черзі на правій, лівій нозі;<br>намагається стрибати на обох ногах на місці з поворотом кругом (*наслідуючи вчителя);<br>стрибає з поворотом ліворуч, праворуч;<br>стрибає відповідно до характеру, темпу музики         | <b>Формування та корекція</b> навичок підстрибування, відчуття рівноваги, чіткості виконання. <b>Розвиток</b> м'язів ніг і <b>корекція</b> загальної моторики. <b>Розвиток</b> почуття темпу, ритму.                                                                                                    |
| Вправи з рівноваги                                                                                                                                                                                        | ходить з торбинкою на голові (маса 500-700 г);<br>стоїть на одній нозі(друга відведена в сторону, руки вгору);<br>робить «ластівку»;<br>крутиться в парі з іншою дитиною, тримаючись за руки                                        | <b>Корекція</b> рівноваги, координації рухів, точності виконання вправ. <b>Формування</b> правильної постави.                                                                                                                                                                                           |
| Спеціальні ритмічні вправи: прямий галоп, танцювальний біг з плавною ходою, притупи, приставні кроки, оплески і поклони, «пружинка», боковий з притупом, підскоки та високий крок, колупалочка з притупом | виконує різноманітні танцювальні рухи під музику з предметами і без предметів;<br>рухається відповідно до характеру і темпу музики;<br>виконує ритмічний малюнок                                                                    | <b>Розвиток</b> м'язів і <b>корекція</b> загальної моторики і рухових недоліків. <b>Формування</b> координації рухів, орієнтації в просторі, чіткості виконання відповідно до характеру і темпу музики. Динаміка кількісних та якісних показників: працездатність, витривалість, швидкість, спритність. |
| Загальнорозвивальні вправи                                                                                                                                                                                | виконує з різних вихідних положень (стоячи, сидячи, лежачи);<br>використовує обручі, палиці, скакалки, великі і малі м'ячі, стрічки та інші предмети;<br>намагається виконувати вправи чітко, ритмічно, в заданому темпі під музику | <b>Формування</b> координації рухів, чіткості, організованості, дисциплінованості. <b>Розвиток</b> виконання вправ з різних вихідних положень, з більшою амплітудою в заданому музикою темпі, ритмі. Поліпшення орієнтації у просторі.                                                                  |

|                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Вправи для рук і плечового поясу</p> | <p>піднімає одночасно руки вперед і вгору, підводячись на носки з положення стоячи, ступні паралельні, ноги злегка розставлені;<br/>розводить руки в сторони з поворотом: управо, уліво, з положення руки за голову (стоячи і сидячи);<br/>піднімає й опускає плечі;<br/>обхват правою рукою ліве плече, лівою рукою – праве плече потім розводить руки в сторони і знову обхват плечей;<br/>енергійно розгинає вперед зігнуті в ліктях руки («бокс»)</p> | <p><b>Розвиток</b> різних груп м'язів, регуляція м'язевого тонуусу; почуття темпу, тембру і ритму.<br/><b>Формування</b> координації рухів. Динаміка кількісних та якісних показників: працездатність, витривалість, швидкість, спритність.</p> |
| <p>Вправи для ніг</p>                   | <p>переступає вперед і назад через палицю або обруч, що знаходиться в руках;<br/>присідає, піднімаючи руки вперед, угору з предметами і без них;<br/>присідає, торкаючи спиною і потилицею стіни (наслідуючи вчителя);<br/>виконує махи прямою ногою вперед, плескає під ногою в долоні;<br/>піднімає по черзі зігнуті в колінах ноги, перекладаючи під ними предмети (кубики, м'ячики) з однієї руки в іншу</p>                                          | <p><b>Розвиток і корекція</b> рухів ніг під музику. <b>Формування</b> координації рухів, чіткості, ритмічності виконання, відчуття рівноваги, позитивних рис характеру (організованість, дисциплінованість тощо).</p>                           |



|                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Вправи для тулуба                                                                                                                    | <p>робить повороти тулуба вправо і вліво;</p> <p>нахиляє тулуб в сторони при різному положенні рук (*з допомогою вчителя); нахиляє тулуб вперед, торкаючись руками підлоги;</p> <p>кладе і бере предмети біля носка правої (лівої) ноги збоку</p>                                                    | <p><b>Розвиток</b> ритмічних вправ для тулуба під музику, почуття темпу і ритму; регуляція м'язевого тону. Поліпшення рівноваги.</p>                                     |
| Шикування та перешиккування                                                                                                          | <p>вміє шикуватися і перешиковується і місці і пуд час ходьби та бігу, рівняється в колоні, колі, шерензі; самостійно швидко шикується в колону по одному, парами, в коло, кілька колон, шеренгу; перешиковується з одного кола в два, три (*з допомогою вчителя); робить повороти вправо, вліво</p> | <p><b>Корекція і розвиток</b> загальної моторики і рухово – орієнтованих недоліків, координації рухів, відчуття ритму.</p>                                               |
| Вправи для розвитку дрібної моторики пальців рук (гра на дитячих шумових інструментах, логоритміка), логопедична і фонетична ритміка | <p>має уявлення про різні дитячі образи – забавлянки, утішки, скоромовки, вивчає їх;</p> <p>створює ритмічний супровід пальцями рук;</p> <p>узгоджує слова з рухами пальців рук грає на дитячих шумових інструментах: трикутник, дзвіночок, бубон, сопілка</p>                                       | <p><b>Конкретизація</b> уявлень про дитячі образи в музиці. <b>Розвиток</b> ритмічного слуху; дрібної моторики пальців і кисті рук; пам'яті, дихання, сенсомоторики.</p> |

|                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Музичні картини природи                      | має уявлення про образи природи в музиці;<br>намагається рухами, пластикою показати яскраво виражені образи природи (*з допомогою вчителя);<br>намагається відтворити пісню «у ролі»<br>танцювальними рухами показує знайомі образи природи в музичних творах (*з допомогою вчителя) | <b>Формування:</b> уміння розрізняти образи природи в музиці, мовлення. <b>Розвиток</b> емоційно – образної сфери танцювальними, пантомімічними рухами<br><b>Розвиток</b> музично – сенсорних здібностей, чуття ритму, артикуляції, виконавської виразності. Збагачення словникового запасу. |
| Підготовчі вправи до танців, елементи танців | намагається домогтися бажаної мети, удосконалює техніку виконання танцювальних рухів;<br>відображує характер музики різними танцювальними рухами (*з допомогою вчителя); розуміє поняття «народний танець», «полька», «вальс»; визнає танцювальні мелодії                            | <b>Координування</b> рухів ніг, рук під час підготовчих вправ.<br><b>Формування</b> почуття музичного ритму, вміння супроводжувати вправи виразною мімікою і пантомімікою. Дотримуватися певних правил розміщення й руху в обмеженому просторі.                                              |
| Хороводи, танці, інсценування                | підтримує позитивний настрій від спілкування та злагоджених танцювальних рухів з однолітками<br>узгоджує інтонаційно правильний спів з елементарними танцювальними рухами;<br>розвиває вміння музично-мімічної взаємодії;                                                            | <b>Розвиток</b> чуття ритму, темпу, виконавської виразності, чистоти інтонування, правильного дихання, м'язевого тону;<br><b>координація</b> голоса з рухами.<br><b>Виховання</b> позитивного ставлення до танцювальної культури. Поліпшення орієнтації у навчальному просторі.              |

|                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Рухливі музично – ритмічні та пісенно – мовні ігри</p> | <p>виконує: танцювальний крок, галоп (прямий, боковий з притупом), потрійний притуп, підскоки та високий крок, колупалочку з притупом, оплески, поклони дівчинки та хлопчика, пружинку</p> <p>охоче виконує ігрові та рольові дії, бере участь у музичній грі – драматизації;</p> <p>дотримується певних правил гри; стежить за розвитком сюжету (з допомогою вчителя);</p> <p>вчасно включається в дію, розв’язує прості ігрові завдання (*з допомогою вчителя);</p> <p>помічає засоби музичної виразності (темп, висота, динаміка), співає легким звуком, без крику та напруження, чітко артикуючи слова;</p> <p>правильно бере дихання; використовує міміку і пантоміміку для відтворення образів тварин, птахів, людей;</p> <p>відпрацьовує вміння регулювати темп мовлення й гучність голосу під час ігор;</p> <p>розвиває ритм, музикальність, увагу й пам’ять за допомогою ігор</p> | <p><b>Формування</b> вміння виконувати рольові дії в грі –драматизації, комунікативних якостей і культури спілкування;<b>розвиток</b> чуття ритму, темпу, виконавської виразності. <b>Розвиток і корекція</b> різних груп м’язів. <b>Координація</b> слова з рухами, інтегрувати музику з іншими видами мистецтва – образотворчою діяльністю, художньою літературою, театром. <b>Розвиток</b> координації рухів, вміння відображати характер музики різними рухами, виразною мімікою і пантомімікою, імпровізувати. Орієнтація у навчальному просторі. Зміцнення нервової системи.</p> <p><b>Узгодження</b> фази дихання з руховими діями.</p> |
|-----------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## Орієнтовні досягнення розвитку учнів на кінець року

Учень:

- використовує здобуті танцювальні фігури, ритмічні вправи, рухові навички; - виявляє інтерес до уроку ритміки;
- виявляє адекватну реакцію в процесі уроку;
  - узгоджує ритмічне дихання з виконанням підготовчих вправ, танців, ритміко-гімнастичних вправ, рухливих ігор (\*з допомогою вчителя);
- поступово розвиває ритмічність, рівновагу (\*за прикладом вчителя);
  - виховує наполегливість, витримку, бажання виконувати рухові дії правильно та гарно, дістає від цього задоволення;
  - узгоджує свої дії з однолітками, сприяє встановленню виявленню чуйності, доброзичливості та взаємодопомоги з однокласниками; проводить аналіз своїх дій та дій інших учнів (\*з допомогою вчителя);
  - дотримується послідовності виконання вправ, рухів, правил (\*з допомогою вчителя);
  - сприяє руховій активності, самостійності та творчості в процесі організації музично-ритмічних та пісенно-мовних ігор;
  - прикладає зусилля для покращення результату своїх дій.

## Орієнтовний матеріал для сприймання

*Спеціальні ритмічні вправи:* «Перемінний крок», укр. нар. мелодія; Боковий галоп, укр. нар. мелодія; «Колупалочка», укр. нар. мелодія; «Підскоки та високий крок», муз. В.Косенка; «Вправа з м'ячами», муз. П.Чайковського; «Галоп», муз.Ф.Шуберта; «Утворення маленьких кіл», муз. Т.Шутенко; «Весняний вальс», муз.О.Тілічеєвої.

*Танці, хороводи:* «Танок з парасольками», муз. Ю.Рожавської; «Калина», муз. А.Рябчуна; «Ялинковий хоровод», муз.А.Філіпенка; «Ой, минула вже зима», укр. нар. мелодія, обр. І.Кишка; «Веснянка», муз. А. Філіпенка; «Маленька танцюристка», муз. А.Гладковського; «Журавлик танцює», муз. Н.Хуторянського.

*Рухливі музично – ритмічні та пісенно – мовні ігри:* «Подояночка», укр. нар. мелодія; «Погладь, пташку», муз.Т.Ломової; «Зробимо коло», муз. В.Верховинця; «Граємо на сопілках», муз. В.Моцарта; «Журавлі та журавочки», укр. нар. пісня обр. М.Дремлюги; «Дощик», «Не пустимо», укр. нар. мелодії; «Веселі танцюристи», укр. нар. мелодія; «Карусель», муз. Д. Кабалевського; «Лови мене!» рос. нар. мелодія.

*Гра на музичних інструментах:* (трикутник, дзвіночок, бубон, сопілка) «Веселі чобітки», муз.В. Верменича, сл. В. Воложаніної; «Полька», муз. А. Александрової; «Гречаники», укр. нар. пісня.